

LA ESQUELLA DE LA TORRATXA

PERIÒDICH SATÍRICH,
HUMORÍSTICH, IL-LUSTRAT Y LITERARI

DONARÀ AL MENOS UNS ESQUELLOTS CADA SENMANA

10 céntims cada número per tot Espanya

Números atrassats 20 céntims.

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ

LLIBRERIA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NÚM. 20
BARCELONA

PREU DE SUSCRIPCIÓ

Fora de Barcelona, cada trimestre: Espanya, 3 pesseta,
Cuba y Puerto-Rico, 4.—Estranger, 5.

CAPS DE BROT

CONCEPCIÓ GIMENO DE FLAQUER

Periodista y literata
à qui 'ls llassos y las blondas
no impedeixen gens ni mica
lo discret us de la ploma.
Autora de *La Mujer*,
Victorina y altres obras,
es una de las primeras
escriptoras espanyolas.

VICTORINA
NOVELA

CRÓNICA

¿Vindrà ó noindrà?

Actualment se passeja per Rússia, cebantse en las poblacions brutas y miserables, qu' han passat l' últim hivern una llarga tongada de fam. Lo remalehit Cólera sempre se complau en afegir á lo perdut.

Desde l' Assia ahont té la séva residència, traspasa fàcilment la frontera del Cáucasso apenas arriba á sa noticia que hi ha pobles débils y esqualits, incapassos de resistir la seva embestida, pobles que ni esma tenen per rentarse la cara. La bruticia l' encanta, l' atrau, l' fascina. Los pudrimaners constituheixen la séva delícia.

Lo que no s' explica ningú es la manera com desde Rússia s' ha introduhit á Fransa.

Los partidaris de la triple aliansa suposan que l' Cólera ab la séva presencia simultánea á Rússia y Fransa, ha volgut sellar lo pacte de amiat y simpatía entre las dos potencias que avuy s' entenen davant de las altras tres rivals igualment entesas.

Fransa y Rússia podran dir que son amigas en la pau, en la guerra y en la epidemia.

* *

Pero l' Cólera á París se porta, segons diuen, de una manera molt distinta que á Rússia.

A Rússia es fréstech é implacable... té una voracitat aterradora... mata á la gent com moscas.

En cambi á París es més tocat y posat, més enraonat, més considerat, més culto.

Algúns dels metjes microbiológichs que 's dedican á examinar los gèrmens dels colérichs suposan que l' baccilo coma de París gasta clach y frach y camisa planxada... Es, en fi, un baccilo atenuat y molt *chic*.

Fins ara no ha fet grans desgracias. Se dedica á distreures, á ronsejar per aquells carrers, á fer algunes excursions per aquells pobles pintorescos que á la gran capital circundan... y paren ustedes de contar.

Un Cólera excursionista que ha anat á París com hi va tothom: á curiosejar y divertir-se.

Los habitants de la populosa ciutat ni menos se l' escuchan.

—Aixís com has vingut—diuen—aixís mateix te 'n anirás. Y si 't ve bé quedarte, tú mateix; pero no 't refihis de aquella senyora que ha sigut sempre la téva auxiliar més eficás. Aquesta vegada, la Por, aqueixa misteriosa espantadora que produheix més víctimas que la mateixa epidemia, está profundament dormida y no pensa desper-tarse.

Tranquilitat é higiene: veus'aquí 'ls dos enemichs més formidables del temut hoste del Ganges.

* *

—¿Pero—torném á preguntar—vindrà l' Cólera á Espanya?

¿Se deixarà veure per Barcelona?

Una cosa sols me fa pór, y es que l' microbi tingui l' capritxo de voler coneixer á n' en Cánovas. D. Antón es l' home de la mala sombra. Aixís com á n' en Sagasta totas las gallinas li ponen, á don Antón totas se li tornan llocas. Aixó es l' únich que m' inquieta.

De moment se prenen grans precaucions perque encare que l' Cólera no vingui, lo país tinga de sufrir las molestias y 'ls engorros, tal com si l' Cólera vingués.

Ja 's parla d' establir cordons á la frontera.

Ja algúns metjes, per encárrech del govern, s' han trasladat á Irún y á Port-Bou ab tots los fòtils necessaris per fumigar y desinfectar y justificar l' inversió de uns quants milions de pessetas.

De manera que 'ls primers casos de cólera ahont se declararán de segur será, com sempre, en las esquilmadas caixas de la Hisenda.

* *

—Lo que més greu me sabría—deya días passats un regidor—es que per causa del Cólera no poguesim fer las festas del centenari del descubrimient de América. ¡Tant com ens divertiríam!

—Aixó ray—li responia un amich que l' escoltava—si no podéu ferla aquest any, deixeuho tot apartiat pera celebrarlas en lo quint centenari de aquell memorable aconteixement, ó siga en l' any 1992.

Lo regidor va respondre ab molta ingenuitat:

—¿Y qui m' assegura que de aquí cent anys serém encare *concejals*?

Parlém de cosas més agradables.

La senmana passada un núcleo d' escriptors y artistas varen oferir un sopar íntim en lo *Grand Hôtel Continental*, al arxi-simpátich director de *La Vanguardia*, D. Modest Sánchez Ortiz.

Motiu del obsequi: la denuncia que fa poch va sufrir aquell sensat é ilustrat periódich, per un article titulat «*No queremos proconsules*». ¡Fins *La Vanguardia* ha hagut de ser denunciada en los temps en que corrém! ¿Quin día denuncián al *Brusi*? Senzillament, lo día que al degá de la premsa barcelonesa li dongui la gana d' examinar las causas verdaderas de que la ciutat de Barcelona s' haja convertit en... *un garito suelto*: lo día que reproduheixi aquellas consideracions que van contribuir á la caiguda del Sr. Vivanco, antecessor del Sr. Ojesto, en lo mando de la provincia.

La Vanguardia ho va fer, y á horas d' ara ja corra l' paper sellat.

Pero l' Sr. Sánchez Ortiz té al séu costat las simpatias de totas las personas sensatas, justament escandalizadas de que 'ls amichs de la moralitat tingan de sufrir per serho, persecució de la justicia.

Lo sopar, al qual assistiren una quarentena de comensals, sigué esquisit, acreditant una vegada més la inteligencia culinaria del Sr. Soler. Lo *menú* estava imprés en lletres d' or sobre un joch de cartas. ¡Bonich y significatiu capritxo!... Als postres res de brindis: conversa agradable no més, espurnejada continuament ab xispas de ingeni... y lectura de dos traballs literaris: un monólech titulat *Fray Garin*, de 'n Russinyol, y un bonich article de 'n Casellas, que ab molt gust llegirán nostres lectors en lo present número.

L' únich que brindá sigué l' anfitrió. Brindá y begué *Champagne*, cosa rara tractantse del senyor Sánchez Ortiz, qu' es ayguader impenitent, á tall de moro. De aquells moros ilustrats qu' ennobliren á las regions meridionals de la Península, sembla tenirne la sanch, lo geni y l' aspecte.

Andalús cerrat s' ha aclimatat á Barcelona fàcilment com s' hi aclimatan bé totas las personas de cor y de talent, inteligents y honradas y sobre tot amigas del treball. Sánchez Ortiz estima á Catalunya com no més pugui estimarla l' fill més entussiasta de la nostra regió. Té una passió per la nostra terra, passió que 's reflecta perfectament en lo periódich que dirigeix ab tanta ilustració, y al qual ha sapigut imprimir un carácter tan simpátich y atractiu.

Se pot dir que per *La Vanguardia* viu y alenta.

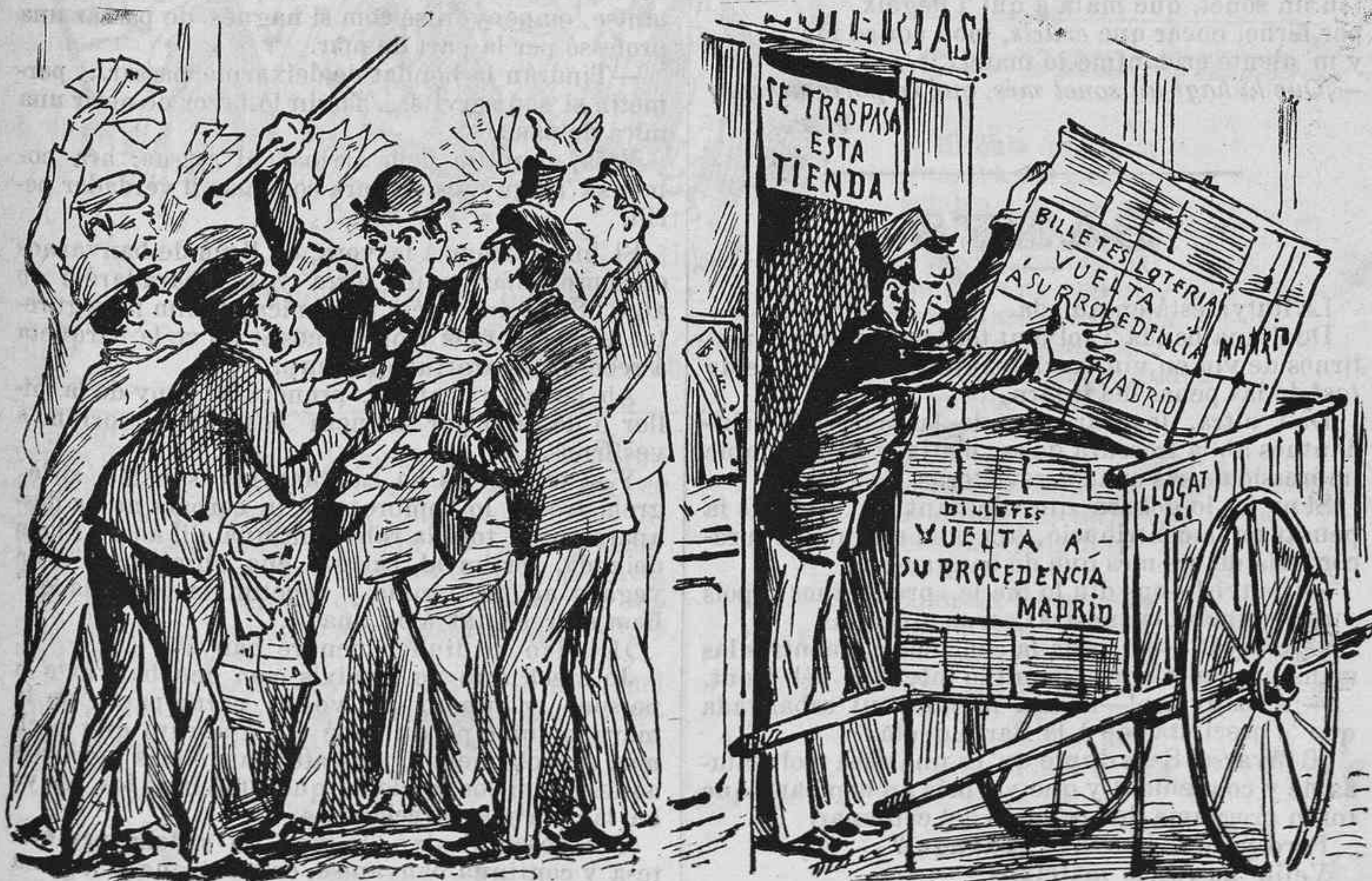

LOTERIA NACIONAL
Desqüento del 1 per cent en los premios

Lo que haurían de fer los jugadors; declararse en *huelga*.

Y fugir de las loterias com de la peste

Llavors los bitlletayres ens sitiarán al mitj del carrer, oferintnos la *mercancía*.

Y las administraciones, en lloch d' enviar diners á Madrid, haurán d' enviarhi 'ls bitllets.

Al periódich consagra totes las sévas horas, tots los séus instants. L'única distracció que 's permet es l'assistència assidua á la penya del *Ateneo*, y encare allí 's troba ab la majoria dels redactors y colaboradores de *La Vanguardia*, y sobre cosas que al periódich afectan gira la conversa. Algún dia avants de anar á la redacció, de ahont no 's mourá fins á la matinada del dia següent, dóna elasticitat á sos nervis, fent unas quantas tandas de carambolas. Y per cert que maneja 'l taco ab la mateixa destresa que la ploma.

Sánchez Ortiz es la personificació de la dignitat periodística. Estima la séva professió com un sacerdoti, y com á tal sacerdoti l'exerceix.

Contéu ab ell per totes las campanyas nobles y honradas: contéu ab ell sobre tot per los actes de caritat y de beneficencia.

¡Y á un home aixís que atresora en la séva ànima totes las delicadesas, se 'l denuncia y se 'l processa! Val la pena de que tot Barcelona, repeteixi á coro, la frase epigràfic del article denunciat; val la pena de que tothom exclami:

—«¡No volém procónsuls!»

P. DEL O.

PER MATÁ 'L TEMPS

¡Que haya un cadaver més, que importa al mundo!
E-PRONCEDA,

Aixís com qui no té feyna que fer lo temps ocupa pentinant al gat, ó bé gratantse 'ls peus, ó dedicat á buscar una agulla en un paller:

Jo que 'l dia passava sens saber en qué emplear lo temps, malaguanyat, per fi una distracció en trobar he dat, que, alegrantme, m'ocupa per enter.

Com que sé que 'l govern no persegueix als que obrant com poetas, que no són, fan un sonet, que mata á qui 'l llegeix, per ferne, encar que *cruels*, mon cor se fón, y m' alento eridantme jo mateix:

—¡Que hi hagi un sonet més, que importa al món!

T. P.

BANYS

La llutya está entaulada.

De l'una banda 'l sol fent tot lo possible per rostirnos de viu en viu, anticipantnos una especie de *tast* de las penas del infèrn.

De l'altra, las barracas de la mar vella brindantnos ab la frescura de sa platja y la agradable impressió de sas onadas revoltosas.

Si no fos lo govern que de tant en tant ens fa pensar en la contribució, ara com ara ningú 's recordaria de res més que de banyarse.

—¡Banyis!—ens diu lo metje, prenentnos lo pols y contemplat las nostras carns mústigas.

—¡Banyat!—em crida la consciencia, mentres las mans passen maquinament lo mocador pèl front.

—¡A banyarse!—brama la multitut esbalotada que 's precipita cap á la Barceloneta.

¡Banyarse! Sens dupte qu' es una cosa molt saludable y convenient y que val més un bon bany que tot lo programa de las festas del centenari.

Pero ¿cóm se banya la gent aquí?

Vejin' ho vostés mateixos.

Suant com un camálích que acaba de descarre-

garse del fardo, un hom surt de casa ab lo propòsit de dirigirse á la platja de la mar vella.

¿Hi anirém á peu? Impossible: la distancia es molt gran, y no es cosa d'arribar extenuat y sense forsas á la vora del aygua.

Lo banyista busca un tranvía... y generalment no 'l troba, y quan per fi n'arreplega un, necessita tota la séva eloqüencia y tots los seus punys per ferse puesto en ell y enquistarse en un recó qualsevol, á sota del cotxero, á la falda d'una senyora grossa ó penjat com un criminal á la barana de la escala.

Ja roda 'l tranvía, ja 'ns encaminém als banys.

Pero 'l camí de la mar vella, pel que va en un carruatje d'aquests, es com la senda de la virtut: tot ell está sembrat de perills y espinas.

Aquí 'l tranvía descarrila y 's precipita contra un kiosko; allá xoca ab una jardínera que va en direcció contraria; més enllá reb la furiosa llansad'una *condal* que tracta de pèndreli la delantera... si es que no tracta de matar un parell de passatjers...

¡Gracias á Deu! Al últim, sans y salvos, ó ab averias de poca importancia, arribém als sorrals de la Barceloneta.

Totas las barracas son plenas. Hi ha que esperar-se mitj hora, ó una ó dugas, pera conseguir puesto. Hi ha que lluytar com un atleta y esgar-gamellarse pera lograr una toballola y un llansol...

—¡Un quarto!—demanan al encarregat del establiment.

Y l'encarregat, imitant al ministre d'Hisenda contesta ab veu desesperada:

—¡S' han acabat los quartos!

Barrejémnos ab la democracia, despullémnos filosóficamente en mitj del poble soberá y encomanemnos á la divina Providencia que ab lo ma'eix zel vetlla 'ls palaus aristocràtics que las casas de banys.

La platja está plena, més plena encare que la barraca. La multitut s'extén per la sorra, apretantse, empenyentse com si hagués de passar una professó per la part de mar.

—Tindrán la bondat de deixarme passar... permetin si son servits... fassin lo favor de obrir una mica de pas...

Vaja, al últim hem arribat al aygua: ara comensa 'l bany, es dir, ara comensa 'l verdader perill.

Si 'ns quedém á la vora, en lloch de banyarnos ens empastifarem de sorra y ens barallarém ab algú. Si 'ns interném una mica, tenim la seguretat d'anar á fons y ofegarnos si no ve la barqueta á recullirnos afortunadament...

Ab penas y traballs, preném lo bany de la millor ó de la pitjor manera possible y corrém á vestirnos.

Y si ningú 'ns ha cambiat las sabatas, si lo grém trobar lo sombrero, si la corbata no ha desaparegut y tota la roba continúa allí ahont l'hem deixada, sortim al carrer, ens abrahoném altra vegada ab un tranvía y repetim la tragedia qu' hem representat á la anada.

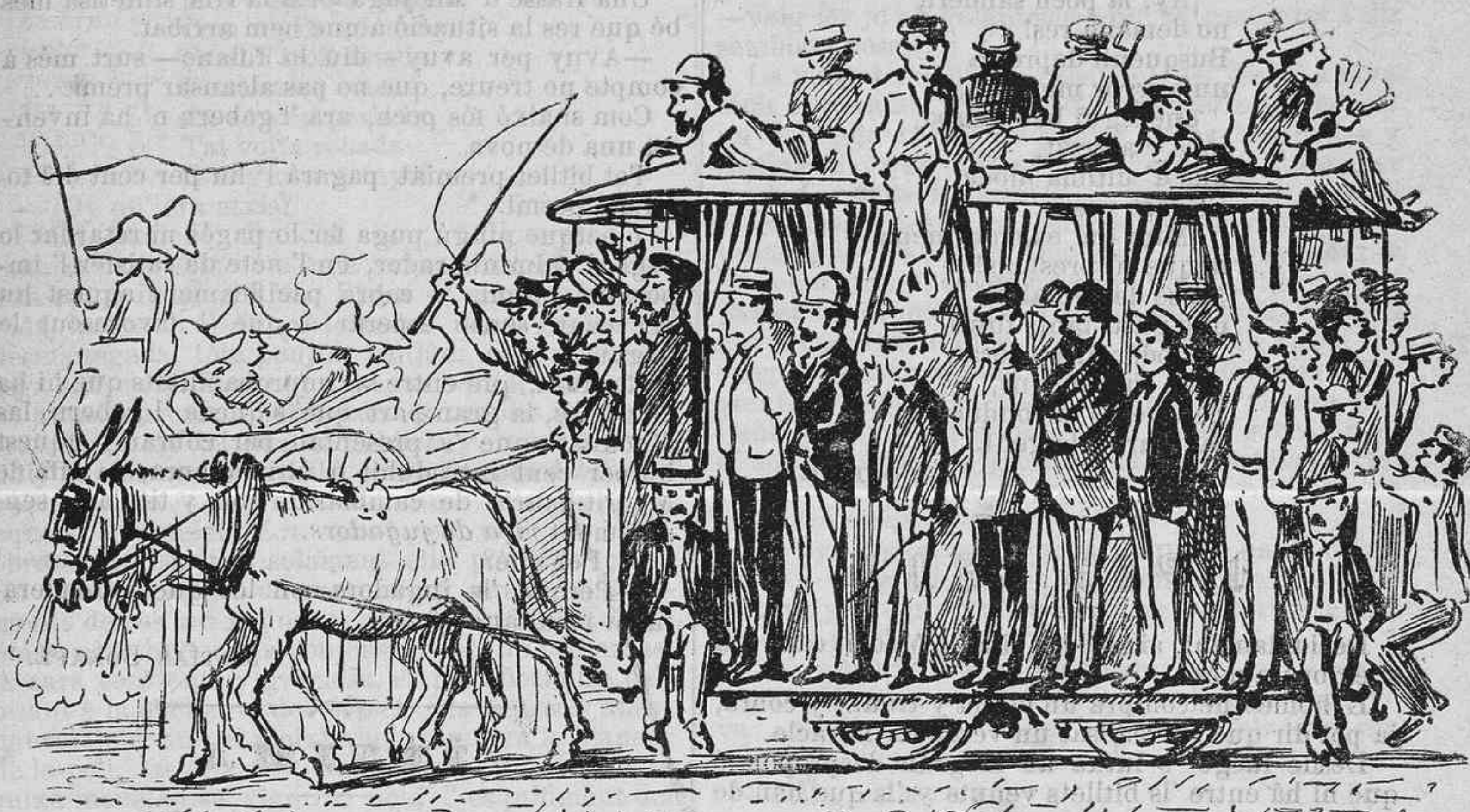
¿D' aixó 'n dihen pendre banys?

Jo crech que no es aixís com deu banyarse la persona, y suposo que vostés participarán de la meva opinió; pero també 'ls asseguro que poch més ó poch menos, més atenuats ó més agravats aquests son los alicients que ofereixen los banys en las platjas barceloninas.

Y á pesar d' aixó, la gent no 's dona per entesa y continúa banyantse, creyent que fa alguna cosa y convensuda de que pera cumplir los pre-

¡TOROS!
 ¡6 pessetas sombra! ¡3 pessetas sol!

Gent tranquila y divertida,
 que fá gresca, béu y súa,
 y sen vá cap al torín
 com aquell que vá á la rúa.

Tranvías y jardineras
 farsits á no poguer més...
 ¡Y després vindrán d'hentnos
 que la gent no té dinés!

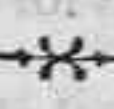
LA PRESUMIDA

Miréula que sería
 quan va pel carrer,
 sembla que vestida
 vagi de paper.
 Polvos y pomada?
 ne porta un pegat,
 tant, que casi sembla
 un sant enguixat.
 Ella 's creu ser guapa
 y un tipo perfet,
 y si no portava
 un cos tan estret,
 cotó á la cotilla
 y trampas per tot,
 crech més goig faria
 qual-evol ninot.
 Llegeix las novelas
 que son més corrents,
 y es clar, se li posa
 lo cap plé de vent.
 Si vá al ball de tarde
 qu' es cas de ba lál!
 Diu que no més ballan
 las de baixa má.
 Per ella es més noble
 y fá molt més tí,
 del un y del altre
 dir mal á desdí.
 Nuvi no 'n te encara,

ceptes de la hígienne y la medicina n' hi ha prou
 ab ficar un peu al aygua, revolcar-se un rato per
 la sorra, di-putarse ab los que pujan vora las
 onadas y badar mitj' hora mirant com los nada-
 dors se tiran, fent tamborellas desde la palañca.
 Ja tenia rahó aquell que assegurava que ab
 aixó d' anar á pendre banys passa lo mateix que
 ab l' anar á missa.

—N' hi ha molts—deya—que van á mar com
 qui va á la igle-ia. Per rutina, per passar l' es-
 tona, perque tothom hi va... pero no per devoció.

A. MARCH.

perque... vaja ho dich:
perque 'ls que la rondan
cap diu qu' es prou rich.

¡Ay, la poch sanderi,
no demana rés!
Busquéuli depressa
un senyor marqués,
que sigui ben guapo,
jove y aixerit,
que d' última moda
ne vagi vestit.

¡Mira qu' es molt, nena,
lo que tú presums!
No sé de cap altra
que gastis tants fums.

Modérat, modérat,
posa enteniment,
perque ab ta conducta...
fas riure á la gent.

RAMONET R.

1 PER CENT

Decididament, aixó de la rifa de Madrit cada dia s' embruta més.

L' home que compra un bitllet y treu... y cobra, ja pot dir que ha realisat un verdader miracle.

Desde luego 's lutxa ab la gran desproporció que hi há entre 'ls bitllets venuts y 'ls que han de sortir premiats.

—Avants—diuhen los jugadors antichs—de cada cinch ó sis bitllets n' hi havia un que alcansava premi. Ara passen decenas y decenas y fins de vegades centenars, sense que aparegui un sol número favorecut...

Suposém que 's logra salvar aquestas desventatjas y que á pesar de totas ellas, arriban á pescar una sórt.

Aquí comensa 'l calvari.

L' Estat, que tan enérgich y executiu se mostra quan ha de cobrar, quan ha de pagar á algú troba mil y mil pretextos pera retardar l' hora fatal.

Lo poseedor d' un bitllet premiat no cobra per varias causas...

Perque no ha arribat l' ordre de pago de la direcció.

Perque l' administració no té fondos suficientes.

Perque 'l bitllet ofereix alguns duptes, que fan sospitar de la séva legitimitat.

O, finalment, perque l' administrador ha tocat lo dos, emportantse los quartos de la caixa y la dona d' un conegut séu.

Llavors si que 'l pobre que ha tingut la desgracia de sortir premiat, se diverteix de debó.

Lo cas en que l' administrador fuig es un dels més entretinguts y distrets. Lo tenedor del bitllet es complicat en la causa que 'ls tribunals forman al fugitiu, y poch se n' hi falta si no l' acusan y 'l fan responsable de la fuga.

—A veure— li diuhen: —¿ahónt es lo bitllet premiat?...

—Aquí: tingui.

L' autoritat l' examina per sobre y per sota; lo guayta contra claror; fa rebótre sobre la taula per veure si trinca bé...

—¿Ahónt va comprarlo aquest bitllet?

—A casa d' aquest administrador que ha tingut la humorada de fugir...

—¿Ja es veritat aixó?...

—¡Caramba!

—Es que podria molt ben ser que vosté l' hagués trobat; que l' administrador l' hagués perdut

després de pagarlo; que vosté fos parent ó amich séu y haguessin combinat aquesta martingala per cobrarlo dos cops...

Una frasse d' un jugador á la rifa sintetisa més bé que res la situació á que hem arribat.

—Avuy per avuy— diu lo fulano— surt més á compte no treure, que no pas alcansar premi...

Com si aixó fós poch, ara 'l govern n' ha inventat una de nova.

Tot bitllet premiat pagarà l' hu per cent del total del premi.

Y perque ningú puga fer lo pagés ni retardar lo pago, l' administrador, en l' acte de satisfer l' import del premi, 's cobra pacíficament aquest hu per cent, sense esperar á que 'l favorecut lo pagui.

Resultat, que entre las improbabilitats que hi ha de treure, la gran part que 's queda 'l govern, las dificultats que 's presentan per cobrar y aquest hu per cent introduhit ó última hora, la rifa de Madrit hauria de cambiar de nom y titularse senzillament *rifa de jugadors*.

—¿Per qué?

—Perque 'ls jugadors son los que verdaderament resultan *rifats*.

MATÍAS BONAFÉ.

ÍNTIMA

Tenia una clavellina
encant de qui la mirava;
¡ab quin cuydado y afany
cada mati la regava!
Mes del dia que 't vegi
de la flor vaig olvidarme,
y no regantla ningú,
la pobra, faltada d' aygua,
aná la sava perdent
y acabá per assecarse.

Lo que jo vaig fé ab la flor
tú ho fas ab mon cor, ingrata.
Algún temps lo teu carinyo
goig y vida me donava,
y ab tas paraulas d' amor,
ab tos besos y abressadas,
vas ferme 'l sér més felis
y com á un Deu t' adorava.
Mes arribá també un dia
que de mí vares cansarte,
y olvidant tos juraments,
ton amor me negas ara.

Y aixis com la pobra flor
vá morir-se no regantla,
aixis jo, sens ton amor,
Maria, vaig corsecantme.

JAPET DEL ORGA

CARRER DE SANT SALVADOR, NÚMERO 27

—Escolta, tú... ¿may dirías ambe qui vaig enrahonar ahir á la tarde?—va dirme l' amich Sarriera, tot prenent café á la Penya de costúm.

—Que se jo, pobre de mí...

—Home... ab la Llaviol ¿no sabs? la Llaviol...

—¿La Llaviol? No.

—Sí, home, la Llaviol, la Pepeta Llaviol, la típle de sarsuela...

—¡Ah! sí, sí. ¿Quin dimoni havia de pensar?... Aquella de la cansó de la nostra época:

La Pepa Llaviol,
Més maca qu' un sol,
Com reyna adorada
Fa al Tivoli estada
Donantnos consol
Ab sa veu perlada
Tal volta robada
D' algùn rossinyol.

—¿Oy qu' era aixís?

—Exactament. Donchs, noy, si la veyas no la coneixerías. Está feta una ruina, alló qu' es diu una ruina inaprofitable. Plena d' arrugas y revel·lida, las carns moflas y deixadas anar, grossota y desmanegada, tota penjím penjám, com una mór·fega sense etxuras. ¡Ay, Senyor, quan un pensa ab aquella xicoteta bellugadisa y xamosa qu' havia fet las delicias del nostre públich y la perdicíó de mitj Barcelona en aquella época famosa del Tivoli vell!... ¿No 't recordas del furor que va fer ab aquella sarsueleta *Un marit per mor de Deu*, obreta insulsa que solament ella podia salvar ab las sévas pillerías d' expressió y suaus remenaments de cos tan insinuats com aixeribits? Encare em sembla que me la contemplo dalt de las taulas, la cara sonriente y graciosa, el pit abocantse palpitant á la obertura del cosset, els brassos nusos daurats per un pel moixí que atenuava la blancor de la pell, las mans á la cintura trencadissa, la cuixa modelantse vigorosa sota l' esquifiment del vestit, la faldilla curta ensenyant el naixament de una escultural pantorrilla y... l' ondulant moviment de caderas ab qu' es posava á cantar la cé·lebre copla, qu' es va fer popular en quatre dias:

Ja es un noy *comme ça*
Ja es un noy *comme ça*
El jove salao
Qu' el cor em te prés.
Mes sense cacá...
Mes sense cacá...
Mes sense cacao,
No farém pas res.

¡Al dir aixó de *cacao* ab quín garbo avansava una maneta cap al públich, tot fregant el dit gros ab l' indice, volguent dir que la qüestió eran quartos! ¡Y aquella maliciosa intenció ab que recal·cava el verb de l' última frase, «no farém pas res!» Alló era un deliri de *bravos* y de aplausos. ¡Otro! ¡Otro! El Tivoli s' ensorrava. ¡Pobre Pepeta!

—Y digas... ¿cóm va ser que la vegessis?—vaig preguntar jo al amich Sarriera, que per lo qu' es veyá s' anava entussiasmant més de lo regular ab los triunfos histórichs de la nostra diva.

—Veurás...—va continuar—com tú sabs, un cop á la senmana m' arribo á Sarriá á veure la venerable familia de la dona (sogres, vulgarment). Donchs, ahir, com tots los dijous, prenc una segona pél tren de las quatre y m' enfilo en un vagó qu' era ple de gom á gom. M' assento en un ángul y per entre la munió de gent que invadia el cotxe, observo que una senyora, colocada al extrém oposat del compartiment vehi, em mirava ab visible persistència. ¿Quí deu ser? pensava jo. ¿Qué deu volguer? Mes com duya el vel tirat, no podia saber de qui 's tractava.

Un cop á Gracia, la majoria dels passatjers van baixar, quedantme jo gayre be sol ab la senyora de las miradas. Aquesta, allavoras, s' alsa 'l vel del sombrero y...—Sarriera, ¿qué no 'm vol dir res?—exclama ab amargura.—¿Es dir que no 'm vol coneixer?...—¡Ay, Pepeta! dispensi, filla... en bona refé que no l' havia pas coneguda.—¿Tant vella

m' hi tornat?—No es pas aixó—vaig respondre, boy acostant-m'hi—¡pero feya tants anys que no 'ns haviam vist!—¡Tants anys! sí, ja ho pot dir... ¿M' hi tornat de vellut? ¿Oy?—Vol callar, Pepeta, —vaig fer jo ab galantería—no se com gosa á dir semblant cosa...

La veritat era qu' el rossinyol del Tivoli anava molt estarrufat Del pimpollo del nostre temps casi no 'n queda rastre. Aquellas carns arrapadas y sostingudas que tant se cuidava de fer lluhir per medi d' escots inverosímils, esbojarrats... com si s' haguessin desfet en cascada de pulposas penja·rellas, han acabat per deformar horrorosament el trench d' aquell cosset de gerra bu·fónissim. Aquell pamet de carona deliciós qu' en tornejadadas estrofas havia cantat el nostre poeta en Virgili Coca, ha vingut á parar en una carátula d' embutits tegu·ments per entre 'ls quals espurnejan encare brillants y plens de picardia (com record sobrevivent d' aquella época de gloria) uns ulls mofetas y rial·lers, els ullets que l' eró·tich poeta calificava de *candorosament lascius*.

—Vaya, vaya... y donchs... qui l' havia de fer aquí...—vaig fer jo, com volguent apartar el pensament y la conversa del tema recordatori d' aquell pretérit gloriós.

—Es que vivim á la Bonanova... m' estich ab la noya... Una torreta molt alegre... jardí, aygua viva... una monada. Carrer de Sant Salvador, nú·mero 27. Si may te gust...

—Mil gracias.

—Ja l' hem vist pujar algùn cop ab lo tren.

—Sí... vaig á Sarriá bastant sovint.

—Be prou qu' ho notém... No fa pas molt temps qu' el vaig ensenyar á la neya: ¿veus aquell se·nyor de la barba que treu el cap per la portella del vagó?... donchs, quant eras petita, t' ha tingut á la falda més d' un cop y més de dos... ¡Ditxosos temps! ¿veritat?

—Jo pot tornarho á dir. ¿Pero ara ja deu ser tota una dona l' Amparito?

—Ja ho crech, pobre Amparo: si ja ha tingut una nena.

—¡Ah! ¿es casada?

—Ja veurá, casada... Tant com casada, no se·nyor...

—Ah... ya.

—¡Vicissituts de la vida! ¿Sab? Ha sigut molt desgraciada... com jo... potser més que jo. Jo *al fin y al cabo* vaig tenir la meva hora de celebritat (mal m' está 'l dirho), pero ella no. ¡La pobral y... tant bona... més dócil qu' un anyell... y hermosa, sobre tot hermosa, un pom de flors...

—Ja te á qui semblarse...

—¿Vol dir per mí? Donchs... no compón res. La de la Amparo es una hermosura distingida ¿sab? llánguida... espiritual... vinguí 'ns á veure un dia, carrer de Sant Salvador, nú·m. 27. La noya n' estarà molt contenta. ¡Es tant desgraciada, que més de quatre ocasións penso ab aquells versos: *¡Ay infeliz de la que nace hermosa!* Desde aquell día qu' el vam veure pujar ab lo tren, sempre em parlém totes dugas de vosté... Perque lo que jo li dich: aquell senyor, si que no es com els d' avuy, tots ordinaris y mesquins... sino com els de la meva época, que sabian llensar un duro y tirar un re·quiebro. La meva filleta ha vingut en mala ton·gada. ¡Vicissituts de la vida! Va tenir la mala som·bra de deixarse entabanar per un bolsista que li feya l' aleta y com ella te tant cor ¡sab! un cor...

—Sí, sí, sí...

—Donchs... aquell pillo ha sigut la seva perdicíó. Ab l' experiència que una té, jo ja li deya: Ampa-

ro, no t' aficionis massa, no 't deixis engrescar... mira que aixó acabarà malamant... Pero ella ¡qu' es cas! aquell capritxo, aquella ilusió... Ja li dich que hem fet un pa com unas hostias. Al principi, tot son flors y violas y desprendiments y grandesas... pero després (vosté ja ho sap) els homes es cansan, es refredan y ab las fredors venen els mals-de-cap y els apuros. ¡Si n' hi passat de penas, Sarriera, si n' hi passat! (va afegir trayentse un mocadoret per aixugarse'ls ulls, amarais de llágrimas) ¡si n' hi passat! Aquell murri sense acostarse ni poch ni molt; l' Amparo postrada al llit més de sis senmanas; la nena neulintse y haventla de dar á dida á corre-cuita... y jo sense saber de que fér má-nigas y rebotentme de cap per las parets... ¡Ja ho ven quina situació més desesperada! Pero gracias á Deu, hem anat tirant y ab algunas llisonetas de piano que m' han surtit, á bots y empentas ho aném apanyant del modo que podém. La sort qu' hi tingut es que l' Amparo se 'm refés. Se m' ha posat de tal manera que may havia fet tant goig com ara... guapa, fresca, grassona, un matonet... En *fin*, si ve ja m' ho sabrà dir. Sant Salvador, 27. ¿Se 'n recordarà? No sap vosté l' alegria que 'm daría... Lo qu' es per mi jo ja no desitjo res ¿sab? tot el meu pensament es la felicitat de la pobra Amparo.

Aquí 'l tren va pararse: «Bonanova», va cridar un empleat.

- Adios, Sarriera; pensi ab lo que li he dit... ¿eh?
- Descuidi, Pepeta.
- Donchs, á més veure.
- A més veure.

Va baixar del vagó y un cop á terra, va saludarme ab la ma boy repetintme l' adrés: Sant Salvador, 27.

R. CASELLAS.

SI AIXÓ 'T PENSAS...

¡T' has tallat!

Vina, acóstat; dom la má,
colócala aquí ab cautela
y sentirás com mon cor
descompassat esba'tega.

¿Lo sents?... ¿veritat pubilla
que saltant d' eix modo sembla
un cabal desenfrenat
que vola sens tocá á terra?...

Miram bé; miram la cara:
¿vritat que la tinch groguenca?
Fixat ara en ma mirada:

¿Oy que es trista y macilenta?
¿Vritat que semblo un cadavre
ó una figura de cera?...

Tócam: ¿Oy que estich mes fret
que qualsevol sant de pedra?

¿Vritat que tú estás creguda,
que jo, al fòndrem com candela
cap per avall, es per tú

y que la culpa es sols tèva?...
¿Oy que 't pensas qu' es l' amor
que las mèvas carns rosega?...

Si aixó 't pensas... t' has tallat,
ereu que t' enganyas nine'a.

Puig si tinch de serte franch
á mí l' amor no 'm corseca.

La culpa es... que ja fa... ¡¡un mes!!
¡que no he tastat escudella!

M. BONAPASTA.

LLIBRES

JOCOS FLORALS DE BARCELONA, en 1892.—Any 31 de sa restauració.—Lo volum dels treballs premiats en lo certamen del any present acaba de veure la llum, impres en l' establiment tipogràfic de *La Renaixensa*. Conté 'ls discursos que 's pronunciarren en la festa, las poesias que guanyaren los premis ordinaris y extraordinaris que en la mateixa festa sigueren llegidas y 'ls accésits corresponents y un voluminós treball en prosa de caràcter històrich, titulat *Pere Joan Ferrer*, degut á la ploma de D. Francesch Carreras y Candi, que se n'emporta la major part del volum, distingintse pels numerosos datos històrichs que conté.

Un saludo militar, por D. Francisco Cortarans.—Es un treball versificat ab facilitat y garbo, y dedicat per l' autor al Sr. Coronel del regiment de Guipúzcoa, D. Pere Cornel y Cornel.

Origen del Cosmos, por D. Juan Freixa Cuchi, (Onessio Pi).—Fo leto de caràcter filosòfic, inspirat en las doctrinas materialistas.—Ha sigut impres á Reus.

RATA SABIA.

TIVOLI

Dissapte s' estrenarà una nova opereta, de la qual ne tenim las millors noticias. Basta saber una cosa, aixó es: que *Miss Helyett*, que aixís se titula, ha sigut posada en música per Mr. Audran, l' afortunat autor de *La Mascota*.

Item més: l' obra sigué estrenada l' any 90 á Paris, y desde aquella fetxa ve figurant en lo cartell del mateix teatro ahont se va efectuar l' indicat estreno, no haventse deixat de representar ni un sol dia.

¿Será, donchs, una nova *Mascota*? Demá dissapte ho veurém.

NOVEDATS

Comedia sin desenlace se titula la producció de Echegaray (D. Joseph). Y á pesar del títul, jo crech que té desenllás. ¡Vaya si 'n té!... Indubtablement la nena Angeles y 'l tinent Rodrigo que s' estiman se casarán, no haventhi res que ho impedeixi, y ja se sab que la boda es lo desenllás obligat de las comedias.

Pero no 's tracta de aixó precisament en la comedia de Echegaray, sino de pintar algunas de las indignitats qu' en nom de la politica se cometen, quan es qüestió de atrapar un' acta de diputat. Los amors del tinent y la filla del candidat son un mer episodi que dona alguna varietat á l' acció. Lo principal d' ella es la trastada que, instigat per un agent electoral, fa á un pobre agricultor, lo candidat, contribuhint á que li embarquin las fincas, á fi de donar gust á una persona influyent que á cambi de aqueixa picardia li proporcionarà uns quants centenars de vots.

La intenció de la obra es altament satirica. Cert que l' autor, sens dupte, per no desnaturalisar lo género cómic, no s' hi deixa anar prou, resultant la sátira poch acentuada, y la comedia excessivament casulana; cert també que alguns dels perso-

AL ELDORADO

Un coro de vendimadores:
Que dà la hora

¡Por Dios, no tire
usted, no tire usted

Adios, clavelito, luce-
ro, estrella, sol, sol!!

! Pica, Pica!

¡La... la... cam-
pana...!

a que te coja

EL QUE
TOCA.

M. Negro

Lo millor de *Las Campanadas*.

natjes trascendeixen més a caricatures que a tipos observats del natural.

Pero així y tot la comedia s' escolta ab gust, y à despit de la falta de interès, ja que tot lo qu' en ella passa, està previst de sobras, se sosté bé y en alguns moments posa en evidencia l' ingeni del séu autor.

En la execució se distingiren de una manera notable la Srta. Guerrero y la Sra. Alverá y 'ls Srs. Cepillo, Montenegro, Mario y Balaguer. Lo director de la companyia s' encarregá d' un paper secundari, ab lo qual dóna un bon exemple als primers actors espanyols, tan aficionats à apoderarse del paper que més brilla y més desarrollo té, vingui ó no vingui à tom. Lo Sr. Mario dóna una proba de que en tota producció escénica no hi ha cap paper que pugua ser tingut per despreciable.

*
**

El tercer aniversario ó la viuda de Napoleón es un graciós saynete degut à la ploma xispejant de D. Ricardo de la Vega. Un sens fi de personatjes, tots ells apuntats ab pols segur, figuran en la producció, distingintse entre ells la viuda y 'l metje del poble.

La varietat que ofereix corra parellas ab los graciosos acudits que brotan dels séus llabis y ab lo caràcter marcadament espanyol que tenen tots ells sens excepció.

L' obreta estava molt ben ensajada, de manera que tingué una execució molt justa. No es extrany que tots los actors obtinguessen aplausos, y 's veessen cridats à las taulas al final de la representació.

*
**

Per ahir, dijous, estava anunciat l' estreno de la comedia del Sr. Feliu y Codina, titulada *La nueva ley*, que sigué estrenada à Madrit ab éxit notable.

La senmana próxima 'n parlarém.

CATALUNYA

Dos nous artistes han vingut à aumentar lo contingent de la companyia: en Mesejo y en Sanjuan. Lo primer vá *debutar* ab lo paper de Rufino de *Las Campanadas* y 'l segon ab *La Mascarita*.

La sarsuela titulada *Luces y Sombras* es una revista plena de alusions de actualitat y ab tendencias progressistas. Mes que la lletra té valor la música deguda als Srs. Chueca y Valverde, autors de *La Gran Via*. Encare que menos brillant que aquesta, se senyalan alguns números garbosos, havent sigut aplaudits una polca corejada del primer quadro, unas coplas del segon que canta 'l senyor Bosch, un coro de verduleras y un altre coro de pelotaris. Lo quadro final representa 'l descubrimient de América y produheix excelent efecte.

*
**

Lo dimecres vá estrenarse la sarsuela *La Hoquera*, de la qual parlarém la senmana próxima.

CALVO Y VICO

No dona funció sino 'ls dissaptes y diumenjes, prenent part en las representacions l' aplaudida triple Sra. Nalbert. En *La Traviata* vá obtenir molts aplausos, y no dupto que 'ls alcansará també en la ópera *Cármén*, que s' anuncia pél diumenje próxim.

CIRCO EQUESTRE

No pot negarse que 'l Sr. Alegría fá tot lo que depén d' ell per complaure al públich.

A la inmensa *troupe* digna baix tots conceptes de figurar en los primers Circos d' Enropa deu agregars'hi Mr. Taylor, un equilibrista origina-

líssim, qu' executa 'ls séus traballs ab una seguretat pasmosa. Digne rival del famós Trewey, lo públich lo saluda cada nit ab los més estrepitosos aplausos.

N. N. N.

ALISTIU

A las cinch del demati
quan lo sol encar no pica,
me llevo tot satisfet
y ans no 'm poso la camisa,
me refresco las potencias...
(vull dir que 'm rento la fila)
ab un gibrell d' aygua fresca
aygua talment cristallina,
que surt de una rica font
que tinch à una meva finca,
escoltant tot boy rentanme
un rossinyol com refila,
potser burlesanse de mi
perque vaig sense camisa.

Un cop rentat, me vesteixo,
calo foch à una *conxita*,
surto al carrer decidit,
pujo de pet à un tranvia,
puig com que jo soch tan gras
no puch fer gayre fatiga
y, caminant, sùho molt
y à mi 'l suhá 'm debilita;
y 'm convé per molts conceptes
tenir la salut tranquila;
per xó es que antes que tot
considero preferible
sacrificar la butxaca
que no escursarme la vida.

Ja soch als banys, jah salao!
¡Alló es lo que à mi 'n captiva!

Preneh un quartet per mi sol;
dono un ralet de propina
al *mosso* perque vigili
lo quartet, y desseguida
me 'n vaig dret al restaurant
ab rapidés excesiva,
à topá 'l *petit garçon*
perque ja 'm tinga amanida
una truyta à la francesa.
un tomátech, quatre olivas,
miij porronet de vi en fresch...
re; lo que un 'hom nessesita
per matá 'l dolor de cor
que à mi tant me mortifica.

Després que hi ben esmorzat,
me vesteixo desseguida
y ab quatre brincos no-més
altra vegada al trenvia;
encench un bon *habanero*...
y, apa noy, pipa que pipa,
mentres que aquell carruatje
mas feixugas carns trajina
ab la rapidés dels vents..
(ó bé à passos de formiga
que pel cas tot es igual)
davant de la meva finca
sol deixarme *salvo y sano*,
y allí hi passo tot lo dia
estirat de panxa... al *ombra*,
rendit de tanta fatiga,
atipantme de bons talls,
dantme una vida expansiva,
no tenint cap mal-de-cap

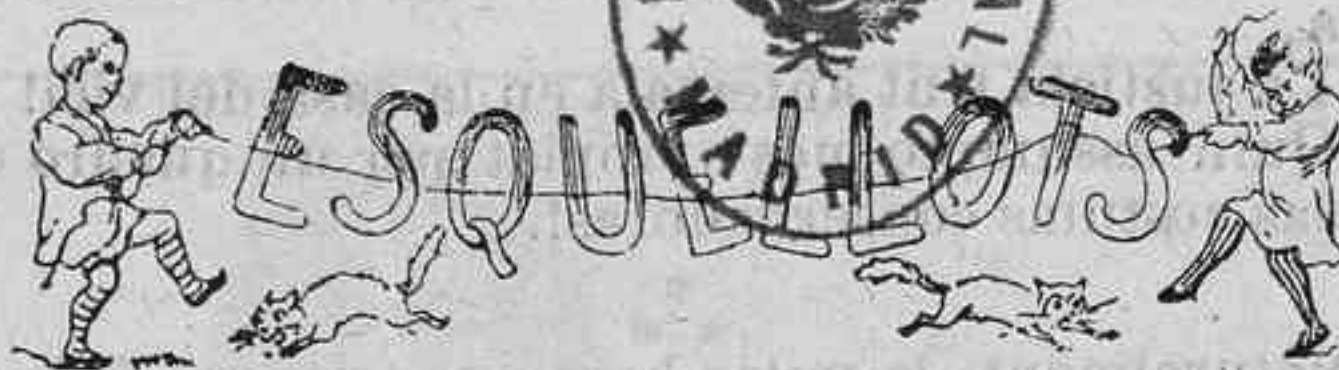

y escoltantme com rafla
aquell festiu rossinyol,
que estich cregut que se 'm rifa
al veure com vaig per 'llà
tot lo dia sens camisa.

Ara no pensis lector
que aquesta vida felissa
siga jo 'l qui la distruta;
¡un servidor se la *pinta!*

Lo qui se la sol donar
es un senyorot que habita
al costat de casa meva,
y que á las vetllas, m' ho explica!

M. BONAPASTA.

Fá pochos dias una desconsolada mare de familia
's presentá al general Blanco manifestantli que á
un fill séu li havian guanyat una cantitat respect-
table en un garito del carrer d' Escudillers.

Lo general Blanco posá la noticia en coneixe-
ment del jutjat corresponent; lo jutje s' encaminá
al siti indicat en la denuncia y se li tancaren las

LA NOSTRA GENT'.—(Dibuix de Mariano Foix).

Mariano Foix
1892

—¿No 'm coneixes? Soch lo propietari... Vinch á cobrá 'l lloguer.

— No hi es ara la mare.

—Donchs dígalí que no t' hi deixi á tú sola, quan jo haig de venir. Ets massa cria-
tura per arreglar aquestas cosas...

portas havent hagut de fer mitja hora de antes-sala.

¡La justicia fent antessala en la casa del vici!
¡Quin assumpto mes apropiat per un quadro de malas costums conservadoras!...

*
**

Naturalment, la mitja hora que trigaren á franquejar las portas á la justicia siguié aprofitada péls que 's trobavan dintre del local tractant de fer desapareixer tots los indicis que poguessen revelar que allí 's jugava als jochs no permesos per la ley.

Y á pesar de tot alguns rastres se trobaren que indican á las claras la industria criminal que allí s' exercia.

Creyém que 'ls tribunals farán sentir lo pés de la ley sobre 'ls culpables.

Entenentse per culpables no sols als que jugan, sino també als que deventho evitar fan los ulls grossos.

Ara si qu' estém salvats.

Si la societat barcelonesa no vá al cel de correguda será porque 'l cel estará plé de gom á gom, y no porque no s' emplehin tots los medis imaginaris per obrir fins als impiós més recalcitrants lo camí de la eterna salvació.

Dich aixó á propósit de la societat que s' ha constituhit á Barcelona, composta de personas elevadas y presidida per un opulent capitalista, al objecte de perseguir á mort la immoralitat en sas múltiples manifestacions, y principalment la immoralitat que s' extén y 's propaga per medi dels periódichs.

*
**

Preparémnos á veure las conseqüencias de aquesta campanya de nou género, qu' en certa manera implica una censura á las autoritats, per la séva desidia incomprendible ó injustificada.

La societat presidida per l' opulent capitalista está disposada á tot.

Empleará (aixís ho diu lo periódich del qual trech la noticia) *una suma considerable*, y si tan necessari siguiés tot lo prestigi de las sévas poderosas influencias.

¡Ay del periódich que escursi unas faldillas ó abaixi un escot!

Temí las iras de la societat moralisadora, y l' incontrastable poder del opulent capitalista destinat á presidirla.

Pero escoltin: aquest opulent capitalista, á qui sens lo menor esforç me sembla reconeixer, ¿no valdría més que dedicué los séus capitals, los séus esforços y las sévas influencias als desventurats accionistas de la *Trasatlántica*?

¡Cuidado que no 's trobará res tan pornogràfic com uns homes obligats á anar pèl mon nusos de pèl á pèl!...

Y molts dels accionistas de la *Trasatlántica* están en camí de quedarse sense camisa.

Una costum que jo ignorava.

Lo butxí qu' executa á un reo es l' hereu de la roba que usa l' ajusticial.

¡Anomalías repugnants!

Lo butxí mata al infelís que la ley li entrega, y despés de haverli arrebatat la vida, li queda 'l dret de fer un farsellet ab las sévas robas y emportárselas.

¡Ex!

La corrida de toros del diumenje vá produhir un plé á vessar.

L' empresari, en vista de que molts personas no trobavan siti en la plassa, 's vejé obligat á retornar un gran número d' entradas.

Pero escoltin ¿ignora, per ventura, l' empresari 'l número d' espectadors que caben en la plassa de toros?

¿Per qué, donchs, se li ha de permetre expendir un excés d' entradas?

¿Per qué? Per si passen.

*
**

La corrida hauria sigut regulareta, si alguns incidents no l' hagues in perjudicada.

Pero, per incident important la sortida del quart toro: un toro de Aleas més coix qu' en Rubau Donadéu.

Lo públich vá exigir la séva retirada.

Pero aixó no basta. — ¿Per qué — pregunto jo — s' ha de permetre que surtin á la arena toros coixos, verdaders desetxos de ganaderia?

Per lo mateix qu' hem indicat avants: per si passen.

¡Llástima de multas!

Perque, senyors, ab unas quantas multas á temps es com se corretjeixen y milloran las empresas.

Una noticia madrilenya.

«En lo Retiro vá suicidarse un jove, atribuhintse son fatal determini á pérduas experimentadas en lo joch de pilota.»

Y del joch de pilota 'n diuhén *jai alai*. Es á dir: *juego alegre*.

¡Extravagant matrimoni de l' alegría ab lo suicidi!...

Los tortosins están desesperats y la rahó 'ls sobra.

En una sola tongada se 'ls ha cremat lo pont de barcas y s' han quedat sense Audiencia de lo criminal y sense administració subalterna de Hacienda.

Ab motiu d' aixó deya 'l corresponsal que en aquella ciutat té 'l *Diari de Barcelona*:

«Ya que nos han quitado la Audiencia de lo criminal y la Administración subalterna de Hacienda, dos centros que daban mayor vida, animación y rendimientos en dinero á la población, concédansenos al menos una banda de música militar para que sus acordes, siquiera sea momentáneamente, nos hagan olvidar nuestras penas y decaimiento moral y material.»

Aixó es lo que 's necessita: á las penas punyaladas.

Y qui diu punyaladas, diu música militar.

A Málaga acaba de morir un pres anomenat *Jabato*, processat per homicidi.

Ab la circumstancia especial de que aquest individuo havia nascut á la presó mateixa, ab motiu de trobarse presa la séva mare quan va donarlo á llum.

Eu *Jabato* podía dir que la presó de Málaga era la séva casa payral.

Una anécdota curiosa.

La reyna Margarida, esposa del rey Humbert de Italia, anava de viatge pèl Piemont.

Lo tren regi va deturarse alguns minuts en una estació, y la reyna siguié obsequiada ab uns refrescos á expensas del ajuntament del poble.

La soberana se ficá la má á la butxaca ab l' intent de treures lo mocador y aixugarse 'ls llabls

que 'ls tenia mullats, y figurantse l' arcalde del poble que lo que s' anava a treure era 'l porta-monedas, digué ab la major formalitat del món:

—No s' incomodi, senyora: tot está pagat.

Lo bisbe de Vich ha donat ordres al clero de la seva diócesis de que tots los sermons que prediquin, tenen de ferlos precissament en català.

Per predicar en castellá será precis que obtinguin permís especial.

Los catalanistas están entusiasmatos.

Un d' ells fins ha fet aquest xiste:

—Vaja, que diguin lo que vulguin: a Catalunya 'l bisbe fa millor olla que 'l xoriso.

Lo govern mereix un aplauso.

Y li dono sense regatejarli lo més mínim.

Mereix l' aplauso per la disposició que ha pres imposant un hù per cent de descompte als jugadors de la Loteria Nacional que treuen la rifa.

Com a jugadors se 'ls queda en cada sorteig més de un vint per cent de las cantitats que inverteixen en la compra de bitllets.

Y no content ab aixó, als afortunats que treuen los hi rebaixa un hù per cent més.

Aquest es lo camí més segur de que tothom se curi de la fatal mania de comprar bitllets.

La codicia esbotza 'l sach.

Anécdotas médicas.

Un famós cirurgiá alemany sigué cridat per un príncep que va preguntarli quant li costaria una operació que necessitava ferse.

—Mil thalers (3,750 pessetas)—respongué 'l cirurgiá.

—¿Cóm s' enièn! ;Mil thalers per una hora e-cassa de treball! ;Un feld-marisca no guanya tant! ...

—Està bé—respongué 'l facultatiu—vagi a trobar a un feld-marisca, y que la operació li fassi ell.

Un industrial milionari de Londres va enviar a buscar a un célebre operador porque li tallés la cama.

Home de negocis com era, lo primer que fèu sigué ajustar lo preu de la operació, quedant decidit que se 'n faria 5,000 franchs.

Pero vel'hi aquí que després de un detingut exámen del malalt, declará 'l metje que l' operació no seria necessari.

¡Figúrinse l' alegría de l' industrial!...

Trayentse la cartera de la butxaca, y entregantli un bitlet de 500 franchs, li digué:

—Tingui: per la bona noticia que 'm dóna.

—Permeti—replicá 'l facultatiu—ara mateix hem ajustat la cura en 5,000 franchs.

—Es veritat, y 'ls hi daria si m' hagués fet l' operació.

—Aixó ray: no tinch cap inconvenient en ferli.

L' industrial pagá 'ls 5,000 franchs; pero sempre més ha dit:

—Aquest cirurgiá m' ha estafat la cama.

DEL NATURAL

(D' buix de Leopoldo Romanach)

Pajeseta romana

Durant la profitosa y brillant campanya artística que la companyia que dirigeix lo Sr. Tutau verifica actualment, ha donat dugas funcions en quals programas figuravan únicament obras originals del celebrat escriptor festiu C. Gumá.

La primera de ditas funcions se doná 'l dissapte, dia 9 del corrent, a Tarrassa, en lo teatro del *Retiro*, y la segona l' últim diumenje en los *Campos de Recreo*, de Sabadell, havent assistit a ellas lo Sr. Gumá, qui ha sigut molt aplaudit y colmat d' obsequis.

Lo popular escriptor 'ns prega que per conducto de LA ESQUELLA donguém, en nom seu, las gracias als amichs que té en abduas poblacions, per la carinyosa acullida que li han dispensat.

Una americana, en ausencia del seu marit, que per més senyas es ros, dóna a llum un mulato.

—¿Quina desgracia la méva!—diu la partera.—¿Què va a ser de mi? ¿Cóm explicar aixó al meu marit?

Lo metje permanece mut é inmóvil.

La pacient prosegueix:

—Quan lo meu espós vegi á aqueixa criatura, ¿qué li dich? ¡Y tan gelós com es!... ¡Un *Otelo!*... ¡Sí, senyor: un verdader *Otelo!*...

—Si es un *Otelo* ray, tot está salvat. ¿Cóm dimontri ha d' extranyar sent un *Otelo* que 'l séu fill sigui mulato?

Parlant un dia en Marsal de la graciosa Ramona, va exclamar:—Es una dona, vamos, que te molta sal... sempre tan fresca y riatllera... Y respongué en Pep Cassanya:—Que tinga sal no m' extranya... A la fi es cansaladera.

—¿Qu' está costipat, Rossell?
—Vinch de ca 'l metje

—Y que ha dit?

—Entre altrás cosas, que al pit m' hi posi una bona pell
—Ja la porta?

—No, Maria.

—Cregui al doctor

—Jo diré.

Si la pell fos com vosté prompte me la posaria.

Volent sé artista de cant

UNA QUE HA TRET UNA RIFETA

—Sis pessetas del décim, propinas per no sé qué, l' hu per cent del nou desquento... total, que no 'm queda ré.

la filla de D. Gregori, anava al conservatori, y un cop qu' estava cantant, al doná una bona nota digué 'l mestre D. Macari:—Ditxós serà l' empresari qu' estreni aquesta xicota.

P. TALLADAS.

Recorts de familia:

—¿Quin bastó tan hermós portas, Eduardo!
¿Perqué no me 'l regalas?

—No pot ser: es un recort de familia. Figúrat que aquest es lo bastó ab que 'l meu avi las mesurava á l' avia.

Un pobre home se 'n aná á trobar el metje.

—Vinch á preguntarli que li sembla que haig de fer en visia de que fá quatre ó sis nits que no puch aclucar l' ull.

—¿Li passa algun disgust ó alguna cosa que 'l preocupi?

—Sí, senyor: demá passat haig de pagar un deute y no tinch una pesseta.

—Llavors segueixi 'l consell que vaig á donarli. Demá avants de que vensi 'l plasso, se 'n vá á buscar al séu acreedor y li diu ab tota franquesa que no 'l pot pagar. Y ja veurá com el que no pot dormir en tota la nit es ell.

Entre dos amichs:

—¿Y la teva dona?

—Cada dia mes fastidiosa

—¿Y perqué no la plantas?

—Déu me 'n guard!... Seria capás de rebrotar!

A LO INSERTAT EN L' ULTIM NUMERO

- 1.ª XARADA 1.ª—*Por-ta-mo-ne-das.*
- 2.ª ID 2.ª—*Co-lo mar.*
- 3.ª ACENTIGRAFO.—*Duras—Durás.*
- 4.ª TRENCA CLOSCAS.—*Monjetas—Patatas—Bledus—Pésols.*
- 5.ª ROMBO.—

M
G A T
G O R R A
M A R I O N A
T R O N A
A N A
A

6.ª CONVERSA.—*Safo.*

7.ª LOGOGRIFO NUMÉRICH.—*Florancia.*

8.ª GEROGLÍFICH.—*Per sotas las cartas.*

LOPEZ-EDITOR, Rambla del Mitj, número 20, Llibreria Espanyola, Barcelona. — Corren - Apartat, número 2.

LUIS TABOADA

Caricaturas

DIBUJOS DE

Angel Pons

Un tomo en octavo. — Precio: 3 50 pesetas

Obra nova de gran éxit, per C. GUMÁ
GUÍA DEL CONQUISTADOR
 (Segona part del ART DE FESTEJAR)
 Ilustrada pel distingit dibuixant M. MOLINÉ. — Preu: 2 rals

EMILIO ZOLA

La Débâcle

(El Desastre)

Tres tomos en 8.º — Ptas. 6

ESTUDIOS
 CRITICOS

Un tomo en 8.º — Ptas. 3

BENITO PEREZ GALDÓS

REALIDAD

Drama en 5 actos, arreglado de la novela de su mismo autor

Precio: 2 pesetas.

Tratamiento específico

DEL

COLERA

O sea de cómo todo ataque de cólera se puede reducir á los límites de una simple indisposición intestinal prontamente curable

POR EL

DR. CARLOS TUNISI

Versión castellana por

M. E. LICIAGA

Precio.—UNA peseta.

JOCOS FLORALS

(1892)

Preu: SIS pessetas

Preu: SIS pessetas

Dibuixos del conegut dibuixant M. Moliné. — Preu: 1 pesseta

LAS BODAS DE EN CIRILO

Saynete en un acte y en prosa

EMILI VILANOVA

NOTA.—Tothom que vulga adquirir qualsevol de dites obras, remetent l'import en libransas del Giro Mutuo, ó bé, en sellos de franqueig al editor Lopez, Rambla del Mitj, 20, Barcelona, la rebrá á volta de correu franca de port. No responém d' estravios, no remetent ademés 3 rals pel certificat. Als corresponsals de la casa se 'ls otorgan rebaixas.

XARADAS

I

A UNA ENTUSSIASTA MEVA

Tres boqueta mil vegadas
m' ha dit que lens afició
á dexifrar las xaradas

que acostumo á escriure jo.

També m' ha dit que veurias
ab gust que una jo te 'n fés,
perque així un recort tindrias,
y ah mi pensarias més.

¡Bravo!... ¿res mes? Per xó ray
no 't faré pas mala cara;

es una cosa que may
l' ha negada á ningú encara.

Perque no faig gens lo soso
en qüestió de *xaradetas*;

¡cal que más quisiera el oso
que ferle aquestas cosetas...!

Demanantmo tan formal
jo no t' ho ruch pas negá;

¿com t' agrada mes?... ¿total?
Bueno donchs; hu-tres será.

Ja sabs que no 'm desagrada
tenir á tothom content;

mes, per fe' aquesta xarada
solets hem d' está un moment.

Així, podrás tú inspirarme
y 'm guiare ab mes ajust;

perque vull que siga. Carme,
una cosa del teu gust.

Y en cas de que així t' avinguis
dos poso una condició,

que no has de dir res quan tinguis
la solució.

J. STARAMSA.

II

DIÁLECH ENTRE UNA SENYORETA Y UNA MODISTA

—Que tal senyora *Dos-primo*?

—Molt bé; y vosté?—A nem passant
ab nostres traballs y penas
sens res de particular.

—Av, ay... ¿v com es que porta
en la *primera* aquest drap?

—Ca, res; va ser l' altre dia
traballant á la *total*,

com qu' hem de anar tan depressa
per servi als parroquians!

Ja veurá; *dos* paga *hu-terça*,
es lo qu' ells deuen pensar.

—Dispensim; tinch molta feyna.

—Y á mi també se 'm fa tart.

—Memorias á la familia.

—Y vosté á n' als seus papás.

J. VENTURA LLUHÍ.

TRENCA—CLOSCAS

S. LEOPOLDO VALLÉS Y S.
CANET DE MAR

Formar ab aquestas lletas lo titol de una come-
dla castellana.

YUSSUF-ET-FIRHITA.

TERS DE SÍLABAS

Primera ratlla vertical y horisontal: nom d' ho-
me.—Segona: aparato de funámbul.—Tercera: her-
ba aromatica.

J. GINÉ (À) HEREU DE CASA.

LOGOGRIFO NUMÉRICII

1 2 3 4 5 6 7 8 9 0.—Nom de dona.
3 0 5 1 0 5 7 9 0.— » » »
5 0 7 3 2 8 9 0.— » » »
8 0 5 7 0 8 0.— » » »
8 0 6 0 5 7.— » d' home.
3 0 5 7 0.— » de dona.
3 0 1 7.— » d' home.
5 2 6.—Prenda de vestir.
6 7.—Nota musical.
6.—Consonant.

F. ESTRADA.

GEROGLÍFICII

II O II

XX

C.

I M I M

REY NANC.

TIPOS POPULARS

Lo del clarinet

Barcelona.—A. López Robert, impresor.—Asalto, 63